

Testamenti

Perimysjärjestys

1. Rintaperilliset eli lapset, lapsenlapset jne.
2. Jos ei ole lapsia, leski perii (avopuoliso ei peri ilman testamenttia)
3. Isä ja äiti perii, jos ovat kuolleet, sijaantulijoina veljet ja sisaret
4. Isovanhemmat ja heidän jälkeläisiä. Huom! Serkukset eivät peri.
5. Valtio

Testamentti

- Testamentilla henkilö voi vaikuttaa siihen miten omaisuus jaetaan.
- Lakiosa rajoittaa!
- Lakiosa on puolet rintaperilliselle lakimääräisen perimisjärjestyksen mukaan tulevan perintöosan arvosta.
  - Esim. perintö on 200 000/ 1 lapsi
  - Lakiosa on 100 000
- Suojaa ainoastaan rintaperillisistä!
- Perinnöttömäksi tekeminen mahdollista ainoastaan poikkeustapauksissa (tahallinen rikos tai jatkuva kunniaton elämä)

Perinnöttömäksi tekeminen

- "Sen estämättä, mitä perillisen oikeudesta lakiosaan on säädetty, perittävä voi tehdä perillisen perinnöttömäksi, jos tämä on **tahallisella rikoksella syvästi loukannut perittävää**, hänen perimispolvessa olevaa sukulaistaan, ottolastaan tai tämän jälkeläistä. Sama on laki, jos perillinen jatkuvasti viettää kunniantonta tai epäsiiveellistä elämää."
- Perinnöttömäksi tehdyn perintöosan saa se, joka olisi saanut sen, jos ko. henkilö olisi kuollut ennen perittävää.
- Harvinaista!!

Erilaisia testamentteja

- **Omistusoikeustestamentti** - Omaisuus luovutetaan henkilölle täysin omistusoikeuksin
- **Hallintaoikeustestamentti** - Testamentinsaaja saa oikeuden käyttää omaisuutta ja nauttia sen tuotosta
- **Vallintaoikeustestamentti** - Saaja voi luovuttaa ja määrätä omaisuudesta, mutta hänellä ei ole oikeutta testamentata. Testamentissa määrätään myös omaisuuden seuraava saaja.
- **Keskinäinen testamentti** - Käytetään aviopuolisoiden välillä. Toisen puolison kuollessa eloonjäänyt saa koko omaisuuden ja lapset saavat omansa hänen kuoleman jälkeen. Lakiosa voidaan vaatia.

Testamentin teko

- Tulee ilmetä selkeästi viimeinen tahto
- Kaksi esteetöntä todistajaa.
- Todistajien tulee tietää, että asiakirja on testamentti.
- Testamentintekijä allekirjoittaa molempien todistajien läsnä ollessa tai tunnustaa allekirjoituksensa.

Testamentin muutos ja peruutus

- Milloin tahansa voi peruuttaa testamentin!!
- ei ole määrämuotoinen toimi - esim. repimällä.
- On muistettava hävittää samalla **kaikki** testamenttikappaleet
- Voi tapahtua uuden testamentin laatimisen yhteydessä siten, että testamentin tekijä toteaa laadittavassa testamenttiasiakirjassa peruuttavansa kaikki aiemmin laatimansa testamenttimääräykset.
- **Jos muutoksia, tulee kaikkia muotomääräyksiä noudattaa.**
- Avioerossa testamentti ei muutu pätemättömäksi!

Edunvalvontavaltuus

Laki edunvalvontavaltuutuksesta (648/2007)

- Laki tuli voimaan vuonna 2007.
- On siis suhteellisen uusi oikeudellinen tapa hoitaa asioita.
- Henkilö itse **ennakoi** mahdollista toimintakyvyttömyyttään ja **valtuuttaa valitsemansa** henkilön huolehtimaan asioistaan sitten, jos oma toimintakyky ei enää riitä.
- Etukäteisjärjestely
- Huom! Ero edunvalvojaan
- Edunvalvojan määräämistä kevyempi ja joustavampi vaihtoehto.

Mitä asioita valtuutus koskee?

- Valtuuttaja itse määrittelee haluamansa asiat!
- Voi koskea **taloudellisia asioita** tai/ja
- Voi koskea **henkilöä koskevia asioita** (esim. terveydenhoitoon liittyvät asiat)
  - Ei kuitenkaan ole hoitotestamentti (tee erikseen!)
- Valtuutus voi olla **yleisluontoinen** tai vain tiettyyn oikeustoimeen oikeuttava.
- Esim. ainoastaan pankkiasioiden hoitaminen tai tietyn omaisuuden myynti
- Tilin- tai selontekovelvollisuus?
- Täydellinen tai ei lainkaan

Edunvalvontavaltakirja

- **Yleinen valtuutus**
- Valtakirja antaa oikeuden hoitaa kaikkia valtuuttajan asioita (omaisuuden hoito, taloudelliset asiat, terveyden- ja sairaanhoito)
- Kuitenkin **ilman erillistä** määräystä valtuutettu **ei voi**:
  - Myydä tai pantata kiinteistöjä
  - Lahjoittaa omaisuutta (joka vuosi jokaiselle lapsenlapselle xx euroa)
  - Asunto-osakeyhtiön osakkeet saa myydä.

Valtuutettu (1)

- Valtuutettu valitaan itse. (ystävä, sukulainen tai joku muu henkilö)
- Luonnollinen, nimetty henkilö
- Ei ole siirrettävä!

- Varavaltuutettu
- Voidaan määrätä
- Jos valtuutettu tilapäisesti estynyt
- Esim, jos on tarkoitus tehdä oikeustoimia läheisten kanssa (esteellisyyssäännökset)

Valtuutettu (2)

- Toissijainen valtuutettu
- Jos valtuutettu ei pysty hoitamaan tehtävää tai valtuutettu ei ota tehtävää vastaan taikka luopuu siitä.
- Valtuutetulla on oikeus saada tehtävästään kohtuullinen palkkio (maininta valtakirjaan).

Miten tehdään?

- Ikä
- 18 v
- Oikeustoimikelpoisuus
- kykenee ymmärtämään valtakirjan merkityksen
- Mahdollinen lääkärinlausunto valtuuttajasta
- Valtakirjan laatijan muistio oikeustoimikelpoisuudesta
- Kirjallisesti
- 2 jäävitöntä todistajaa
- **Rinnastuu testamentin laadintaan!**

Voimaantulo

- Luovutetaan valtakirja valtuutetun haltuun tai muuten ilmoitetaan siitä valtuutetulle
- Valtuutus tulee voimaan vasta kun maistraatti on vahvistanut sen.
- Vahvistamista voi pyytää, kun valtuuttaja on syystä tai toisesta tullut kykenemättömäksi hoitamaan asioitaan.
- Edellyttää lääkärintodistusta valtuuttajasta tai muu luotettava selvitys valtuuttajan terveydentilasta.

- Myös jo vahvistetun valtuutuksen mahdollinen peruutus on vahvistettava maistraatissa.

Valtuutuksen päätyminen

- **Vahvistamaton** (eli ei ole vielä käytössä) valtuutus päättyy, kun
  - Tehdään uusi valtakirja (peruuttaen vanha)
  - Otetaan valtakirja pois valtuutetulta
  - Ilmoitetaan valtuutetulle peruutuksesta
- **Vahvistettu** (eli on jo käytössä) valtuutus päättyy, kun
  - Valtuuttaja peruuttaa valtuutuksen (on oikeustoimikelpoinen)
  - Valtuutettu luopuu tehtävästään
  - Määrätään virallinen edunvalvoja
  - Valtuuttaja kuolee

Hoitotestamentti

- Hoitotestamentti on henkilön tahdonilmaus omasta hoidostaan, jos hän vakavan sairauden, onnettomuuden tai vanhuuden heikkouden vuoksi menettää oikeustoimikelpoisuutensa.
- Hoitotestamentissa määritellään ne tilat, jolloin luovutaan potilaan elämää lyhytaikaisesti pidentävistä, keinotekoisista elintoimintoja ylläpitävistä hoitotoimista.
- Hoitotestamentin allekirjoittavat hoitotestamentin tekijän lisäksi kaksi samanaikaisesti läsnä olevaa todistajaa.

Force majeure – ylivoimainen este

- yllättävä,
- ennalta-arvaamaton
- osapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolinen tapahtuma,
- Estää osapuolen sopimuksenmukaisen suoritusvelvollisuuden täyttämisen,

Ylivoimaisen esteen sattuessa sopimuspuoli vapautuu sopimusvelvoitteestaan ilman korvausseuraamuksia.

Force majeure – ylivoimainen este (2)

- Lausekkeen sanamuoto määrittelee ne tilanteet, joissa siihen on mahdollista vedota.
- Yleisen määritelmän lisäksi on lueteltu esimerkkejä ylivoimaisista esteistä, mutta yleensä ei ole mainittu epidemioita ja pandemioita.
- Näyttövelvollisuus ylivoimaisen esteen olemassaolosta on aina esteeseen vetoavalla.
- Konkreettisesti estänyt kyseisen suoritusvelvoitteen täyttämisen.
  - Kustannusten nousu tai suoritteen vaikeutuminen eivät riitä.

Force majeure – ylivoimainen este (3)

Tavanomainen esimerkkilista force majeure -lausekkeessa:

”Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, sisäinen levottomuus, viranomaisen suorittama pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energiajakelun keskeytys, lakko tai muu työselkkaus tai tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen sopijapuolista riippumaton syy.”

